

SİNAN MEYDAN : KOMUTANLARA SALDIRAN GAZETECİYE ATATÜRK'ÜN CEVABI

“Mahrumiyet ve zorluklar içindeki ve tek dayanakları namus ve haysiyetleri olan orduların kumandanlarını ‘sefil’ ve ‘haydutbaşı’ diye niteleyip teşhir etmek ‘ne büyük ahlaksızlık’ ve ‘ne sefil vicdansızlıktır.’ ” (Atatürk 25 Mart 1919)

Geçtiğimiz hafta Akit Tv'deki bir programda Akit Gazetesi Haber Müdürü Murat Alan - parmak sallayarak- aynen şöyle dedi: *“O hizaya gelmeyen omuzu çatal bıçak setli apoletli generalleriniz var ya hepsi şimdi Erdoğan'ın arkasında saf tutuyor. Oynaya oynaya eşşek gibi saf tutacaklar!”*

Bu sözlere karşı Milli Savunma Bakanlığı Milli Savunma Bakanı ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı *“şiddetle kınıyoruz”* şeklinde özetlenebilecek açıklamalar yaptılar.

Geçmişte de komutanlara saldıran gazeteler ve gazeteciler oldu. Örneğin bundan tam 100 yıl önce 1919'da Hukuki Beşer gazetesinde Türk Ordusu'nun şerefli komutanlarına ağır hakaretler edilmişti. Osmanlı Harbiye Nezareti'nin ve Osmanlı Hükümeti'nin sessiz kaldığı o çirkin saldırıya o günlerde Türk Ordusu'nun şerefli komutanlarından Mustafa Kemal Paşa cevap vermişti.

Mustafa Kemal Paşa

ÖNCE SUBAYLARI ÖLDÜRÜRLER

Atatürk 31 Temmuz 1920'de Afyonkarahisar'da subaylara yaptığı konuşmada "kuvvet ordudur" diyordu: "Her durumda ordu düşmanlarımızın birinci saldırı hedefi oldu. Orduyu yok etmek için mutlaka subayları mahvetmek aşağılamak lazımdır. (...) Düşmanlarımız herkesten önce subayları öldürür onları aşağılar ve hor görürler." (1)

Gerçekten de işgalciler her şeyden önce orduyu yok etmek istemişti. Mondros Mütarekesi'ne göre asayişî sağlamak ve sınırları korumak için gerekli askerler dışındaki tüm ordu derhal terhis edilecekti. Böylece Mütareke öncesinde 400000 mevcutlu Türk Ordusu mütareke sonrasında 50000'in altına düştü. Jandarma Dâhiliye Nezaretine (İçişleri Bakanlığı'na) bağlandı. Harbiye Nezareti'nin (Savaş Bakanlığı'nın) bütçesi kısıldı. Harbiye Nezareti'nin telefon sayısı bile azaltıldı. Askeri Muafiyet Vergisi kaldırıldı. Savaştan kaçan asker ve subayların cezaları ertelendi. İşte Türk Ordusu'nun yok edilmeye çalışıldığı o günlerde İstanbul'da bazı çevrelerde müthiş bir asker ve subay düşmanlığı başladı. Mesela Nigehban Cemiyeti kurmaylar hakkında hakaret dolu yazılar yazdı. (2)

هر کون صباحلری انتشار ایدر مستقل الافکار، مختار الاجتهاد عالی غزته سیدر

داماد فریدپاشا قایمه سنه

اسباب موجبه لی سؤاللردن

مالیه نظری و پاپیور ؟

استدلالی تدقیق و تحقیق بی ملک بکناهه لالان
میولترس قیام ایجاب ایزم؟ چون ایلیبور ؟

۵-

ملون (اتحاد) ک روسیه نپ و عاروق ده
کک اروپا ایل کک داخله ک وساطت ارنیاطیه
و نقلیه دوشورون دوشوریه لیل الحرب فوت
لا یوت کینه بیان بر طاق ارازل و عسرات
خالکسه ، بالدری بیلافلرنه صرا هم زوالی
ملق کتیش ودون احتکارله سوئیق ، همه ده
خرتیه مله میولتریه ورته آچق اولدی . علی
آلوت ساتیلان و افون ، کن ، فولی ، نایق و ساره
وساره آلیش و برینی ا آراسنده شعری حلقی
خرتیه قرامق بر وظیفه مهمه لری دکیدر ؟ چون
آرایسورسکر ؟

۶-

زوالی عصرده و طنداشلریزک آتی بیک
بیطق بیعرت معلومه کورولمشن قاتل همومیلر ،
عرض دشتقلری ، تقیقلری آراسنده روم حاصل
سماهلری اموال و منارلی نپ ایشلش ، یغما
اولومش ، سوزوم باانه (تصفه قومیسولری) نام
غری آتنده ، ششاه بد دوله کین اشیا و طلیات
واموالده بوق بیاسه ساقش بی باشقا دورلو
یغما ایشلشدر . بولری زوالی خرته تقسیم
ایده سکر . تدقیق لازم دکلم ؟ چون ایلیبور ؟

•

قایمه ک رأس والاشانه ، عین زمانه مالیه

نظری بیک عرض اینه ایستور :

هر فرد قانیر ، هط ملل باقور . عمری
فردی بوتون تجلیات ذمه بنده اصل اتحادی بر
(اوجیت معلولین) در . خصوصیه جهاتک
بو انظاران ، و عکسری ده تأثیری آت آلان
تحولان آراسنده تاریخ صیدلنه مایمت انتظامان
صرف نظر عمر فردزدی بیک آن بان عظیم
عظیم تبدلات باقیری زره تأمین اینه تکمیلدور ؟
بزمعی وواسع ودرن ترددلرک جهته ساک
اولا یلیجک بر نور وجدان کورمک ایسترک
بو نور وجدانده آچق وجدان بشرک تقدیرات
هموسندن تلق ایله بیلین .

بوکون وجدان بشر ایسه تورکلرده ، عظیملرده
بر حزیلدو . خرته قارشی ایقاع ایلین جرم
وجناپتک مشطه حق و عدله تورپردو .

۱-

اون بیلن بری زوالی ملق . صرف کندلری
تخلیس اعانت و طبیعه سیه . قان و آتش قاسرقلری
آراسنده اضلال اوچورولرتیه ، اغلال پارلرته
یورولان مهور (اتحادی) ملولری برده
جوکوک اوموزلرزه اوزلرجه بیلون بوجلر
پوکتیش و بو بوجلرک قورشیش صرف باره
سینه س ، چکنیک بتر ایکن بک باقی و جیلجه
ملننه اسرا ایلین معاملات مالیه ائک اساسات
ملونستی تدقیق و تحلیلا بر معلوت امله بهر ابطا ائک
ایده دکلم ؟ چون ایلیبور ؟

۲-

بش حرب عمومی بیل طرفده اردونک استیلا
ایندیکی دیارل حلق مناسیه سوپولوب سوغاه
چوریلدی و اموال خرته مله عالم بولونش حاله
بر طاق قوماندان نامی آتنده ک باشبولرک قانی
دریس جیلرته ایدی . باری بوتون دولای دانای
دارنه دافین حال خرته کلش شودونک دیی بوم
بوش خرته مله میولتریه تقسیمات بوکله بیک
هیچ اولترسه برلستک نیه نپ و عارکن استردا ایل
اوتشیلک و شلرلی قایمق ملنستی دکیدر ؟ چون
ایلیبور ؟

۳-

اوراق عقیقه ک کوبا وواج بولادی عظمده
اردو ، حق جهت ملکه احتیاجتک تسویسی
بیاضیه مسکوکات مدبرنی طرفدن میولتریه
آلتون و کوموش آتیه ندر ایلدرک بشار و افون
و افون اردو قوماندان دین حال سلطره ، دعا
دوشورس حدود باشلره تسلیم ایلدی . اورا زره
سوق اولودی . بویولر زسار اولدی ، حرمان
ساورولدی . نهایت خرته مله اون آتی بیک لیرا
غایه اعاده ایلدی . چون آرایلور ؟

۴-

بکین بیل مدق بین رزی اعصاری اداره سن
بلا موجب ولانقت نه اناسف اسلاف دولترلن
بر حال شیل مهور سلا بکلر جلرد (بک) زوالی
ملک . کویلو و بجرک واسع ضررتیه ، دور
شارت قسط کندی و جمیت ملونستی حساب ،
کلرته قدماتدردی . بریشان ملکتکنا میولتریه
لیرالی ارتکک ایشلان بوخات ختاه ک شکل
وامامی تحلی و شرح مله توتون عدری سوه

Hukuki Beşer Gazetesinde 'Esbabı Mucibeli Suallerden' başlıklı 6 soruluk yazının 3. sorusunda ordu komutanlarına 'ali sefiller' ve 'haydutbaşlar' diye hakaret ediliyor. (Hukuku Beşer 24 Mart 1919)

KOMUTANLARA HAKARET

Mütareke günleri asker sivil tüm yurtseverlerin sudan bahanelerle tutuklanıp Bekirağa zindanlarına hapsedildiği veya Malta'ya sürgün edildiği günlerdi. İttihatçılar

yargılanıyordu. O günlerde I. Dünya Savaşı yenilgisinin sorumlusu olarak görülen İttihatçılara ve subaylara hakaret ediliyordu.

İşte o ortam içinde Mevlanzade Rifat'ın Hukuki Beşer gazetesinde *“Damat Ferit hükümetine gerekçeli sorular”* başlığı altında seri makalelerle geçmişin hesabı soruluyordu.

24 Mart 1919 tarihli Hukuki Beşer gazetesindeki *“Üçüncü soru”* şöyleydi: *“Kağıt paranın güya geçerli olmadığı yerlerde ordu ve mülkiye memurlarının ihtiyaçları için milyonlarca altın ve gümüş para basılarak bazen vagon vagon ordu komutanı denilen ‘ali sefillere daha doğrusu haydutbaşlarına’ teslim edildi...”* (3)

Görüldüğü gibi burada şerefli ordu komutanlarına -hiç ayırım yapmadan- *“ali sefiller”* ve *“haydutbaşları”* diye hakaret ediliyordu.

Kuşkusuz ki o gün bu yazıyı pek çok ordu komutanı okudu. Ancak bu yazıya tek bir ordu komutanı tepki gösterdi. O komutan Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal Paşa'ydı.

Atatürk'ün tepkisi: Ahlaksız vicdansız, alçak, sefil iftiracı

Atatürk 24 Mart 1919'da tüm ordu komutanlarını *“hırsızlıkla”* suçlayıp komutanlara *“ali sefiller”* ve *“haydutbaşları”* diye hakaret eden yazıyı okur okumaz kaleme sarıldı. Bu alçakça iftiraya ve hakaretlere karşı hemen bir dilekçe yazıp Harbiye Nezareti'ne başvurdu.

Atatürk dilekçesinde şöyle diyordu:

“(…) Bu ifade ile ordu kumandanlarının ‘sefil’ ve ‘haydutbaşı’ ve dolayısıyla orduların ‘haydut’ oldukları ilan edilmiş oluyor. Müdafaalarına hiçbir vakit lüzum görmeyeceğim bazı şahıslara taş atmak isterken vatan ve millet için tam bir saflık ve masumiyetle ve her türlü mahrumiyet ve zorluklar içinde namuslu vazifesini hakkıyla yapan Osmanlı ordularını ‘haydut’ ve aynı mahrumiyet ve zorluklar içindeki ve tek dayanakları namus ve haysiyetleri olan söz konusu orduların kumandanlarını ‘sefil’ ve ‘haydutbaşı’ diye niteleyip teşhir etmek ‘ne büyük ahlaksızlık’ ve ‘ne sefil vicdansızlıktır.’

رد مقتریات

عالم مطوعانیر بر آرسرستی به قائل اولور اولماز
انسانبول عاده حربه بوغولدی . بو حراکس کی
بالطبع بزیده جمون ایدر . انک اجهتسز حریزلیک
زحرفا افکارکیله بالخاصه باخندزده برترجان حسابا
مالک اولاری عرحالده خوشه کیدر . آفاق مالک

اولدیفتر اسی سرستی
اوررتدو عوجو بولان بر
ایکی ورکساره وارک
بو ترک ایلی کوجوشو
ویا بو فکری مدالد
ایکت وعلکته هرمانکی
بر نطقه نظره کوره
معد اولوق
عقلسینه کان ذات وی
زسره تک ناموسی ایله
شرف و حیثیتی ایله
اوسانمقدن عبارتدر .
بعض نظریات اولان تعویبات
هاتجورن بیامبوروز
قانونیه امراسی ارتطفا حریه
نظارتیه حیاامت ایلی اولان مالقا
یشیریم اوردو اولک طرف قوماندای
اودر بو حالک مطوعانیر
ایچون جدا الم رقیبه

تفکیلی ایندیکیور . بون و عین ایدر که کندیلرله
آرامسینه دور بو بوک فکر و نظر اختلافی اولان
دیگر رضامنده تغذیر ایدر
هرمانکی بر فکر علیهنده بولوتوله بیلیر ، هر
هانکی بر فردک وی زسره تک خطاری ، حیثاتی
ایستیلدیکی قادر شدیل بر لسان ایله سفید
و تشبیر ایله بیلیر . فقط هر مانکی بر تشبیردن
استفاده ایدرک بر جوق ناموسل کیسه لری سمیت
آلتند . براق هیچ بر سوروله قابل تجویز اولماز
بو غیر قابل تجویز حرکتدن سدوک بر مثال
علی الاطلاق اوردو قوماندانلری بزی حیدود باشی
متزلسنه ایندی برن بعض نشریاتدر . بر
آرزومر خلافتده اولوق دائرة تربیه خارج
بیبققدن احقراناً بو نشریات حفسده فضله سوز
سوله مکدن استکلاف ایدر کی . ذاتاً مصطلق کمال
باشتاک حریه نظارتیه و دوح بولان بر صراحت
تحریر می مسئله ای هم توسیع و تشبیر ایتکده ،
همده نشریات و اله به لازم کان جوان بر مکده در .
باشای مشارالیک حریه نظارتیه نوجه ایندیکی
صراحتانه بوجه آیدر :

مصطلق کمال باشا

حریه نظارت جلیله سنه

۴۴۰ حقوق بشر ۴۵۰ سنه ۲۵۰ مارت ۲۳۰
تاریخی لسته سنه داماد فرید باشا قایمه سنه خطایاً
نوجه ایلیق فاساد موجه ای سؤالردن ۴
نوصر اولوستده « اوراق تمدنک کویا روح بولادی
محلرده اردو ، حق جوت ملکه استاجات
سویسی به عسبله مسکوکان دیرین طرفدن
باید نظرجه آتون و کوش آله ضرب ایدرک
بعضا و امون و امون اردو قوماندای دیشی نالی

Atatürk'ün Harbiye Nezareti'ne gönderdiği dilekçe Zaman Gazetesi'nde 'Reddi Müftereyat' (İftiraların Reddi) başlığıyla yayımlandı. (Zaman 25 Mart 1919)

Osmanlı ordularını onun namuslu kumandanlarını bu şekilde teşhir edebilmek kabiliyeti ancak vatan ve milletin mahvolup dağılmasını arzu eden 'bir alçakta' bulunabilir. Ben Fevzi Paşa Nihat Paşa Yakup Şevki Paşa Ali İhsan Paşa Cevat Paşa vb. gibi namus ve istikametlerinden asla şüphe edilmeyecek olan ordu kumandanı arkadaşlarımın bu rezilce

teşhire karşı ne diyeceklerini bilemem. Yalnız kendi adıma ve hesabıma bildiririm ki benim (...) başlarında bulunmakla iftihar ettiğim kahraman ordular haydutlardan değil soylu Osmanlı milletin namuslu evlatlarından oluşuyor. 'O sefil müfteri' şunu da kesin olarak bilmelidir ki ben hiçbir vakitte vagon vagon altın teslim alan 'sefil' ve 'haydutbaşları'ndan değilim. Dolayısıyla Harbi Umumi içinde komuta ettiğim Anafartalar Grubu İkinci Ordu Yedinci Ordu ve en sonunda Yıldırım Orduları Grubu ve şahsım adına bu namussuzca iddiayı red ve sahibini tel'in ederim. 'Bu müfteri' hakkında gereken kanuni işlemin yüksek nezaretinizce uygulanmasını istirham ederim. " (4)

Görüldüğü gibi Atatürk Türk Ordusu'nun fedakar komutanlarına "sefil" ve "haydutbaşı" diye hakaret edilmesinin "ahlaksızlık" ve "sefil vicdansızlık" olduğunu söylüyor. Türk Ordusu'nun "haydutlardan" değil milletin "namuslu evlatlarından" oluştuğunu belirtiyor. Komutanlara hakaret eden kişiye "o sefil müfteri" diye sesleniyor. Bu "namussuzca iddiayı" reddedip iddia sahibini "tel'in ettiğini" ifade ediyor. "Bu müfteri" hakkında yasal işlem yapılmasını istiyor.

Ne gariptir ki Harbiye Nezareti bu dilekçeyi dikkate alıp gereken kanuni işlemi yapmak yerine dilekçeyi Türk ordularına hakaret eden o gazeteye gönderdi.

Atatürk'ün bu dilekçesi 25 Mart 1919'da Hukuki Beşer Alemdar Vakit Yeni Gün ve Zaman gazetelerinde yayımlandı.

Komutanlara hakaret karşısında genelkurmay hükümet savcılık ve diğer komutanlar susarken tek bir kişi Atatürk konuştu.

Ancak yavuz hırsız ev sahibini bastırır misali gazeteyi çıkaran Mevlanzade Rıfat "hakarete uğradığını" belirterek Atatürk'ü mahkemeye verdi.

Samsun'a çıkarken DAVA SÜRÜYORDU

Atatürk İstanbul'dan Anadolu'ya geçmek için hazırlıklar yaparken bir gün bir mahkeme celbi aldı. Asıl hakarete uğrayan ordu komutanları ve kendisi olduğu halde "hakaret sanığı" olarak mahkemeye çağrılıyordu.

Sonra neler olduğunu bizzat Atatürk'ten dinleyelim:

"Yaman çatmıştık! Aklımı başıma topladım. Kumandan değildim. Siyasi bir şey de yapamazdım. Hukuk çareleri bulmalı idim. Bu mahkemede bulunmak isterdim. Fakat o zamanki İstanbul gazetelerinin en aşağısı ile karşı karşıya gelmek çok gücüme giden bir şeydi. Bundan başka davanın bazı yüksek politikacılar tarafından tasarlanan bir plan neticesi olduğunu da düşünüyordum. Ne yaparsam yapayım mutlaka mahkum olacaktım..."

Atatürk düşünüyor taşınıyor; avukat Sadettin Ferit Bey'i davet ediyor. Kendisine durumu anlatıp fikrini soruyor. Sadettin Ferit Bey "Dava önemlidir. Mahkum olma ihtimaliniz vardır!" diyor. Atatürk gülerek "Amma yaptın canım! Ben hiç de mahkum olma niyetinde değilim!" karşılığını veriyor. Bunun üzerine Sadettin Ferit Bey "Elbette! Müsaade ederseniz davacının vekili ile konuşayım" deyince Atatürk şunları söylüyor: "Hayır müsaade edemem. Ben haklı olduğumu biliyorum. Davacının avukatıyla görüşmeye ne lüzum var? Bu iş yolumun üstüne çıkan bir dikendir. Biraz daha zamana ihtiyacım var. Davayı lehime de kazanmanızı istemiyorum. Yalnız bana zaman kazandırabilir misiniz?"

Sadettin Ferit Bey Atatürk'e söz veriyor ve verdiği sözü de tutuyor. Birkaç defa mahkemeye gidip davayı dağıtıyor. Atatürk'e zaman kazandırıyor.

Atatürk 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan Samsun'a doğru hareket ettiğinde dava hâlâ bitmemişti. (5)

MEVLANZADE RIFAT

6 yıl sonra...

Tarih: 22 Eylül 1925... Günlerden salı...

Atatürk Ertuğrul yatıyla Mudanya'ya geçiyor.

Bir ara Atatürk'ün gözü yatta bulunan Avukat Sadettin Ferit Bey'e ilişiyor.

"Sadettin Bey" diyor. "Hatırlıyor musun? Sen bir davadan ötürü benim vekilimdin. İstanbul'da benim aleyhime bir ceza davası açmışlardı. O dava ne oldu? Beni mahkum ettiler mi?"

"Hayır Paşam!" diyor Sadettin Ferit Bey.

Atatürk kendisini dava edeni hatırlayamayıp adını soruyor.

Atatürk'ün hatırlamadığı o kişi Mevlanzade Rifat'tı. (6)

Mevlanzade Rifat bütün ayrılıkçı Kürtçü hareketlerde yer almış Milli Mücadele'deki ihanetleri nedeniyle 150'likler listesine alınıp yurt dışına sürülmüştü. 1922'de bir Yunan albayla San Remo'ya gidip orada *"kaçak padişah"* Vahdettin'den para sızdırmıştı. Ayrıca 1929'da Halep'te basılan *"Türkiye İnkılabının İç Yüzü"* adlı kitabında Mili Mücadele'yi Padişah Vahdettin'in planladığı yalanını ortaya atmıştı. (7)

Mevlanzade Rifat

Uzatmayalım...

Demem o ki! Dün Atatürk karşıtı Mevlanzade Rifatlar Türk Ordusu'nun şerefli komutanlarına hakaret etmişti. Bugün de onların "*fikir artıkları*" komutanlara hakaret ediyor.

Dün komutanlara yapılan hakaretlere karşı tüm yetkililer sessiz kalmış sadece Atatürk konuşmuştu. Bugün yetkililer sessiz kalmamalı. Nasıl cevap vereceklerini bilmiyorlarsa yüz yıl önce Atatürk'ün verdiği cevaba baksınlar.

DİPNOTLAR KAYNAKLAR

1- Atatürk'ün Bütün Eserleri C.9 s. 112 113.

2- Sina Akşin İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele C.1 2. bas. İstanbul 1992 s. 218.

3- Sadi Borak Atatürk'ün İstanbul'daki Çalışmaları 2. bas İstanbul 1998 s. 218. Zeki Sarıhan Kurtuluş Savaşı Günlüğü C.1 Ankara 1993 s. 183 184 Akşin age s. 218 219.

4- Atatürk'ün Bütün Eserleri C. 2 s. 297 298. Borak age s. 219. Sarıhan age s. 183 184 Akşin age s. 219.

5- Falih Rıfki Atay Atatürk'ün Bana Anlattıkları Ocak 1998 s. 118-120.

6- Borak age s. 222.

7- Turgut Özakman Vahdettin Mustafa Kemal ve Milli Mücadele 6. bas Ankara 2007 s. 75 232 vd.

10 Haziran 2019

LİNK : https://www.sozcu.com.tr/2019/yazarlar/sinan-meydan/komutanlara-saldiran-gazeteciye-ataturkun-cevabi-5083137/amp/?_twitter_impression=true&fbclid=

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category güvenlik]

[tags güvenlik, security, TSK DOSYASIİ, SİNAN MEYDAN, KOMUTAN, SALDIRI, GAZETECİ, ATATÜRK, CEVAP]